

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ**

Қўлёзма ҳуқуқида

УДК: 657.5:658(575.11)

НОРСАФАРОВА ФЕРУЗА ВАХОБОВНА

**ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШ
АСОСИДА ЭКСПОРТБОП МАҲСУЛОТЛАР ИШЛАБ
ЧИҚАРИШ ВА УНИ СОТИШ ҲИСОБИНИ
ТАКОМИЛЛАШТИРИШ
(Акциядорлик жамиятлари мисолида)**

**Мутахассислик: 5A230901– «Бухгалтерия ҳисоби» (тармоқлар ва соҳалар
бўйича)**

Магистр академик даражасини олиш учун ёзилган

ДИССЕРТАЦИЯ

Илмий раҳбар: доц. Маҳкамбоев А.

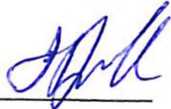
ТОШКЕНТ – 2019

Мазкур магистрлик диссертация ишида ишлаб чиқаришни модернизация қилиш асосида экспортбop махсулотлар ишлаб чиқариш ва уни сотиш ҳисобининг ўзига хос хусусиятлари тадқиқ қилинган ҳамда уни молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари асосида такомиллаштиришга бўйича илмий таклиф ҳамда амалий тавсиялар ишлаб чиқилган.

In this dissertation the dissertation has been investigated on the basis of the modernization of production on the basis of production and sale of export-oriented products and developed scientific recommendations and practical recommendations on improvement of international standards of financial reporting.

Магистрлик диссертация иши “Бухгалтерия ҳисоби” кафедрасида дастлабки ҳимоядан ўтган:

« 4 » - сонли баённома « 30 » 05 2019 йил.

Илмий раҳбар: доц. ФА.Махкамбоев 26.05.2019
имзо сана

Магистр: Ф.Норсафарова 25.05.2019
имзо сана

“Ҳимояга тавсия этилади”
“Бухгалтерия ҳисоби” кафедраси
мудирини проф. Р.Холбеков
“ _____ ” _____ 2019 йил

Ҳимоя 2019 йил “ 01 ” 07 соат 14⁰⁰ да Тошкент давлат иқтисодиёт университетида бўлиб ўтади.

Мундарижа

Кириш	4
1-боб. Ишлаб чиқаришни модернизациялаш шароитида экспортбоп маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва уни сотишнинг назарий-услубий асослари	9
1.1. Мамлакат иқтисодиётида экспорт операцияларининг тутган ўрни ва аҳамияти	9
1.2. Ишлаб чиқаришнинг модернизациялаш шароитида экспорт операциялари ҳисобининг ўзига хос хусусиятлари	18
1.3. Маҳсулот сотишдан олинган даромадларни тан олишнинг услубий асослари	27
1-боб бўйича хулоса	40
2-боб. Акциядорлик жамиятларида экспортбоб маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва уни сотишдан олинган даромадларни тан олишнинг ҳозирги ҳолати таҳлили	43
2.1. Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида корхоналарда тайёр маҳсулотни сотиш жараёнларида баҳолаш зарурияти ва муаммолари	43
2.2. ЧЭИИ “Тошкентвино комбинати” АЖда экспортга сотилган маҳсулотлардан олинган даромадларни тан олишнинг амалдаги ҳолати	51
2.3. Акциядорлик жамиятларида валютадан олинган даромадларни тан олишнинг амалдаги ҳолати	62
2-боб бўйича хулоса	69
3-боб. Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида экспортбоп маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва уни сотиш ҳисобини такомиллаштириш	71
3.1. Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари бўйича маҳсулотларни сотишдан олинган даромадларни тан олиш хусусиятлари ...	71
3.2. Экспортга сотилган маҳсулотлардан олинган даромадлар ҳисобини такомиллаштириш йўналишлари	77
3-боб бўйича хулоса	89
Хулоса	91
Фойдаланиладиган адабиётлар рўйхати	93

Кириш

Мавзунинг долзарблиги ва асосланиши. Мамлакатимизни янада ривожлантириш мақсадида қабул қилинган 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг “Иқтисодиётни ривожлантириш ва либераллаштиришнинг устувор йўналишлари”да белгилаб қуйилган “Таркибий ўзгартиришларни чуқурлаштириш, миллий иқтисодиётнинг етакчи тармоқларини модернизация ва диверсификация қилиш ҳисобига унинг рақобатбардошлигини ошириш, жумладан юқори технологияли қайта ишлаш тармоқларини, энг аввало, маҳаллий хомашё ресурсларини чуқур қайта ишлаш асосида юқори қўшимча қийматли тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни жадал ривожлантиришга қаратилган сифат жиҳатидан янги босқичга ўтказиш орқали саноатни янада модернизация ва диверсификация қилиш ҳамда экспорт фаолиятини либераллаштириш ва соддалаштириш, экспорт таркибини ва географиясини диверсификация қилиш, иқтисодиёт тармоқлари ва ҳудудларнинг экспорт салоҳиятини кенгайтириш ва сафарбар этиш”¹ йўналиши бўйича олиб борилиши лозим бўлган устувор вазифалардан келиб чиққан ҳолда амалга ошириш муҳим аҳамият касб этмоқда.

Билдириб ўтилган ушбу фикрлар Иқтисодиётнинг реал сектори корхоналари томонидан экспортбоп маҳсулотларни ишлаб чиқаришни рағбатлантириш ҳамда ушбу тармоқ корхоналари фаолиятини самарали ташкил этишга қаратилган ижобий ўзгаришлардир. Шу боисдан уларда экспорт операцияларини соддалаштириш ҳамда улардан олинган даромадлар тўғри аниқлаш ва ҳисобини такомиллаштириш йўллари тадқиқ этиш ўта долзарб масалалардан бири саналади.

Тадқиқотнинг объекти ва предмети. Тадқиқотнинг объекти бўлиб, чет эл инвестицияси иштирокидаги “Тошкентвино комбинати” акциядорлик

¹ Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сон Фармони. 2017 йил 7 февраль.